

kom til Forhandling i Folkethinget, indskrænkede os til en første Behandling, hvori man ikke kunde komme til nogen egentlig Forhandling. Uagtet disse Betragtninger maatte lede mig til at stemme for Overgangen til anden Behandling, var jeg ikke blind for, at der isølge det Syn, jeg har paa dette Lovforslag, var noget Misligt ved saaledes paa den anden Side at erklære, at det Lovforslag, vi have faaet fra Regjeringen, ansaae vi for et brugeligt Grundlag for Forhandling. Det anser jeg det nemlig ikke for. Det gjør mig ondt at maatte sige det, men uagtet jeg vilde have stemt for Overgangen til anden Behandling, var det ikke med stærke Forhaabninger om, at vi derved vilde være komne til Enighed, og navnlig ikke om, at det vilde være lykkes at gennemføre en Lov om denne Sag i denne Samling. Da derfor dette Forslag er fremkommet fra det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds, er jeg i Stand til at sige, at jeg modtager det med Glæde, fordi jeg deri ser en Mulighed for at komme til Forhandling om denne særdeles vigtige Sag, ikke saameget til Forhandling med den ærede Minister — thi jeg har ikke stort Haab om, at der vil komme Noget ud deraf — men til Forhandling mellem de forskjellige Sider i Salen. Det skulde gjøre mig meget ondt, om Flertallet i denne Sal skulde have forbeholdt sig at forhandle denne Sag paa anden Maade mellem sig selv, og naar der derfor findes en Udvei, hvorved vi alle kunne komme til Forhandling med hinanden gennem et virkelig bestemt Udvalg, griber jeg med Glæde denne Leilighed til at komme bort fra ved at stemme for Overgangen til anden Behandling at give en Erklæring om, at jeg anser dette Lovforslag for et brugeligt Grundlag for en videre Forhandling.

Wiither: Dersom jeg havde den Tro, at der kunde komme en Lov ud i denne Session af Regjeringens Lovforslag ved dette Things Medvirksomhed, vilde jeg gjerne have stemt for, at Sagen skulde gaae ligesom til anden Behandling, men det er mig ubegribeligt, at den ærede Minister efter de Udtalelser, der nu i 5 Dage ere komne frem, kan tro, at dette kunde blive Tilfældet. Man har sagt, at der er to Arter af Opposition mod dette Lovforslag, og det er sandt. Der er i dette Thing to Retninger, der staa skarpt imod hinanden: paa den ene Side Statskolemændene, for hvilke den ærede Minister staaer i Spidsen, paa den anden Side de saakaldte Kristkolemænd, som jeg vil sige have fundet deres bestemte Udtryk i Udtalelserne fra det ærede Med-

lem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Gulstein-Ledreborg), men mellem dem staaer der Mænd, som vilde dele begge imellem, og det har glædet mig at høre af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. N. Hansen), at han troede, at begge disse Arter af Skoler maatte støtte hinanden til Folkeoplysningens Fremme. Det er dette Haab, jeg har paa, at der fra den Side skulde gjøres et Forsøg med at mægle mellem de stridende Kræfter. Jeg kan imidlertid godt forstaa, at de, der ikke ville have noget Nyt frem, helst ville have, at et saadant Mæglingsforsøg ikke sker; men jeg siger, at de, der modsatte sig, at der gjøres alvorlige Forsøg i saa Henseende, bære Skylden, naar vi ikke gjøre Fremskridt i Skolens Udvikling. Nu er det dog aabenbart, at der ikke kan tænkes et bedre Middel til at gjøre Forsøg i saa Henseende end det Forslag, der er fremkommet fra det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Høgsbro), idet man netop derved vil give Udvalget Anledning til at fremskille som Motivering af sin Indstilling til Thinget de forskjellige modstridende Meninger bedømte og Resultaterne deraf samlede i et Mæglingsforslag. Jeg vil derfor sige, at denne Optræden af den ærede Minister kan jeg ikke ret forstaa. Det forekommer mig, at den ærede Minister ellers i en Række af Aar har kunnet gjøre mange Opoffrelser for at komme til praktiske Resultater og meget tid derved har overset mindre behagelige Stillinger for sig selv personlig. Jeg havde derfor virkelig ventet, at han ogsaa vilde have fundet sig i det, som jeg og flere kalde en Udvei, men som han kaldte en Udflugt. Mig forekommer dette at være et temmelig ubilligt Udtryk, da jeg anser Forslaget for oprundet fra en levende Bestræbelse efter at komme videre i en Sag, som Folket fordreer, at vi skulde bringe fremad. Jeg agter altsaa at stemme for, at første Behandling af denne Sag standses, og at Sagen henvises til et Udvalg. Jeg nærer godt Haab om, at der vil komme et for Landet taaleligt eller godt og brugbart Grundlag ud af dette Udvalgs Forhandlinger, og Mere tror jeg ikke, man kan forlange i denne Samling. Den ærede Minister har jo brugt et Aar for at komme frem med sit Forslag, men de Mænd, der skulle komme med det nye Forslag, vil man ikke urde en Session til Forberedelse, skjøndt det er en Samling af Mænd, der aldrig før have arbejdet sammen. Som sagt, der er noget Ubilligt i at kalde dette Forslag en Udflugt, i Stedet for at det virkelig burde betegnes som en priselig Udvei i denne vanskelige Sag.